EUROOPAN PARLAMENTTI

2004 *2009*

Kehitysyhteistyövaliokunta

VÄLIAIKAINEN
2000/0238(CNS)

28.4.2005

LAUSUNTOLUONNOS

kehitysyhteistyövaliokunnalta

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

muutetusta ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi pakolaisaseman myöntämistä tai poistamista koskevissa menettelyissä jäsenvaltioissa sovellettavista vähimmäisvaatimuksista
(14203/2004 – KOM(2002)0326 – C6-0200/2005 – 2000/0238(CNS))

Valmistelija: Feleknas Uca

PA_Leg

LYHYET PERUSTELUT

TAUSTAA

1. Lokakuussa 1999 kokoontuneen Tampereen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaan – jotka vahvistettiin Haagin ohjelmassa, jonka marraskuussa 2004 kokoontunut Brysselin Eurooppa-neuvosto hyväksyi – yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän tulisi lyhyellä aikavälillä sisältää oikeudenmukaista ja tehokasta turvapaikkamenettelyä jäsenvaltioissa koskevat yhteiset vaatimukset, vähimmäisvaatimukset, joita sovelletaan Euroopan yhteisissä pakolaisaseman myöntämistä koskevissa menettelyissä ja pakolaisaseman tunnistamista ja sisältöä koskevien sääntöjen keskinäinen lähentäminen. Tätä täydennetään toissijaista suojelua koskevilla toimenpiteillä, jotka koskevat asianmukaisen aseman myöntämistä kaikille suojelun tarpeessa oleville henkilöille.
2. Komissio esitti ensimmäisen ehdotuksensa pakolaisaseman myöntämistä tai peruuttamista koskevissa menettelyissä jäsenvaltioissa sovellettavista vähimmäisvaatimuksista[1] syyskuussa 2000. Euroopan parlamentti hyväksyi 20. syyskuuta 2001 Watsonin mietinnön, jonka myötä komission ehdotus hyväksyttiin 106 tarkistuksella. Neuvostossa käydyissä neuvotteluissa ei päästy yhteisymmärrykseen ehdotuksesta ja niinpä Eurooppa-neuvosto pyysi joulukuussa 2001 antamassaan Laekenin julkilausumassa komissiota tekemään muutetun ehdotuksen.
3. Muutettu direktiiviehdotus esitettiin 18. kesäkuuta 2002[2] ja lähes kaksi vuotta kestäneiden neuvottelujen jälkeen neuvosto muodosti ehdotuksesta "yleisnäkemyksen"[3], josta se päätti kuulla jälleen parlamenttia 19. marraskuuta 2004. Näin ollen tämän lausunnon sisältämät tarkistukset koskevat muutettua direktiiviehdotusta sellaisena kuin se on neuvoston yleisnäkemyksessä.
4. Direktiivi hyväksytään EY:n perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisesti parlamentin kuulemismenettelyllä ja neuvoston yksimielisellä päätöksellä. Sen jälkeen kun direktiivi on hyväksytty, kaikki tämän alan lainsäädäntö hyväksytään EY:n perustamissopimuksen 67 artiklan mukaisesti yhteispäätösmenettelyllä ja neuvoston määräenemmistöpäätöksellä.
5. Valmistelija katsoo, että kehitysyhteistyövaliokunnan lausunnossa olisi rajoituttava alueisiin, joilla puututaan sen toimivaltuuksiin, ja erityisesti kehitysmaiden kanssa käytävään vuoropuheluun, demokraattisten arvojen, hyvän hallintotavan ja ihmisoikeuksien edistämiseen kehitysmaissa sekä AKT–EU-kumppanuussopimukseen.
6. Tästä syystä kehitysyhteistyövaliokunnan käsiteltäväksi annettu lausunto ei käsittele teknisiä aiheita, jotka kuuluvat asiasta vastaavan kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan välittömiin toimivaltuuksiin.
7. Valmistelija katsoo, että komission esittämä muutettu ehdotus, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston 29. huhtikuuta 2004 esittämällä yleisnäkemyksellä, on selkeä askel taaksepäin alkuperäiseen ehdotukseen ja seuraaviin komission itsensä esittämiin tavoitteisiin verrattuna: "*Direktiivin päätarkoituksena on ottaa käyttöön Euroopan*

[1] KOM(2000)0578.
[2] KOM(2002)0326.
[3] CSL 14203/04, 9. marraskuuta 2004.

yhteisön vähimmäisvaatimukset pakolaisaseman määrittämistä koskeville menettelyille sen varmistamiseksi, ettei mikään jäsenvaltio millään tavoin karkota tai käännytä turvapaikanhakijaa sellaisten alueiden rajoille, missä hänen henkensä tai vapautensa on uhattuna hänen rotunsa, uskontonsa, kansallisuutensa, tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuulumisensa tai poliittisten mielipiteidensä vuoksi"[1].

8. Valmistelija haluaa kiinnittää jäsenten huomion siihen, että neuvoston hyväksymän yleisnäkemyksen mukaan jäsenvaltiot voivat säätää erityismenettelyistä, jotka poikkeavat II luvun perusperiaatteista ja takeista (24 artikla). Näissä olosuhteissa hakijoiden oikeudet ja takeet ovat haavoittuvia ja muutoksenhaku voidaan hylätä perusteettomana. Valmistelija päätti olla esittämättä näitä seikkoja koskevia tarkistuksia tässä vaiheessa, sillä niihin liittyy huomattavia teknisiä muutoksia, joista muut valiokunnat selviävät paremmin (kuten LIBE tai JURI). Mikäli muut valiokunnat eivät kuitenkaan käsittele näitä epäkohtia, valmistelija harkitsee niiden ottamista esille joko myöhemmin kehitysyhteistyövaliokunnassa tai täysistunnossa.

TARKISTUKSET

Kehitysyhteistyövaliokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään mietintöönsä seuraavat tarkistukset:

Neuvoston teksti[2]	Parlamentin tarkistukset
Tarkistus 1 3 artiklan 1 kohdan a alakohta (uusi)	
	(a) Direktiivi pannaan täytäntöön ja saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä Euroopan unionin perusoikeuskirjassa yhteisön oikeuden perusperiaatteiksi vahvistettuja oikeuksia ja vapauksia kunnioittaen. Lisäksi kunnioitetaan kansainvälistä oikeutta ja Yhdistyneiden Kansakuntien säännöksiä.
Perustelu	
Tarve kunnioittaa perusihmisoikeuksia sekä kaikkia kansainvälisiä sopimuksia on mainittava viittaamalla EU:n perusoikeuskirjaan II luvun ulkopuolella, sillä siihen voidaan tehdä muutoksia.	

[1] KOM(2002)0326.
[2] CSL 14203/04, 9. marraskuuta 2004.

Tarkistus 2
3 artiklan 1 kohdan a a alakohta (uusi)

(a a) Direktiivi pannaan täytäntöön ja saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä Euroopan unionin perusoikeuskirjassa yhteisön oikeuden perusperiaatteiksi vahvistettuja oikeuksia ja vapauksia, erityisesti Geneven sopimusta ja kolmansien maiden kanssa tehtyjä kumppanuus- ja yhteistyösopimuksia, kunnioittaen.

Perustelu

Katso tarkistuksen 1 perustelu.

Tarkistus 3
5 artiklan 5 a kohta (uusi)

5 a. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki henkilöt, jotka haluavat tehdä turvapaikkahakemuksen, saavat välittömästi kattavat tiedot menettelystä sekä heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan omalla kielellään.

Perustelu

Oikeus saada kattavat tiedot kielellä, jota turvapaikanhakija ymmärtää, on oikeudenmukaisen menettelyn edellytys.

Tarkistus 4
15 artiklan 2 kohdan c alakohta

c) on naimisissa tai ollut naimisissa.	***Poistetaan.***

Perustelu

Sitä, että alaikäinen on tai on ollut naimisissa, ei voida millään tavalla pitää osoituksena kypsyydestä. Tämä on erityisen tärkeää tiettyjen kehitysmaiden tapauksessa, joissa hyvin nuorten tyttöjen pakkoavioliitot ovat yleisiä.

Tarkistus 5
17 artiklan 1 kohta

1. Jäsenvaltiot eivät saa ottaa henkilöä säilöön ***ainoastaan*** sen vuoksi, että hän on turvapaikanhakija.	1. Jäsenvaltiot eivät saa ottaa henkilöä säilöön ainoastaan sen vuoksi, että hän on turvapaikanhakija.

Perustelu

Turvapaikkahakemusta ei voida pitää säilöön ottamisen perusteena.

Tarkistus 6
30 artiklan 2 kohta

2. Neuvosto voi ***liitteen II mukaisesti määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan*** muuttaa yhteistä vähimmäisluetteloa lisäämällä siihen tai poistamalla siitä kolmansia maita. Komissio tutkii kaikki neuvoston ***tai*** jäsenvaltioiden sille esittämät pyynnöt ehdotuksen tekemiseksi yhteisen vähimmäisluettelon muuttamisesta.	2. Neuvosto voi ***perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä soveltaen*** muuttaa yhteistä vähimmäisluetteloa lisäämällä siihen tai poistamalla siitä kolmansia maita. Komissio tutkii kaikki neuvoston***,*** jäsenvaltioiden ***tai Euroopan parlamentin*** sille esittämät pyynnöt ehdotuksen tekemiseksi yhteisen vähimmäisluettelon muuttamisesta.

Perustelu

Tarkistuksen tavoitteena on sisällyttää Euroopan parlamentti mahdollisesti tulevaisuudessa tehtäviin päätöksiin, jotka koskevat kolmansien maiden, jotka on luokiteltu turvallisiksi alkuperämaiksi, vähimmäisluettelon hyväksymistä ja muuttamista. EY:n perustamissopimuksen 67 artiklan mukaan direktiivin hyväksymisen jälkeen tehtävät päätökset olisi tehtävä yhteispäätösmenettelyllä. Turvallisten alkuperämaiden vähimmäisluettelon kaltaisen herkän asian hyväksymistä tai muuttamista ei tule pitää poikkeuksena ja näin ollen Euroopan parlamentin osallistumista ei tule rajoittaa.

Tarkistus 7
30 artiklan 3 kohta

3. Ehdotusta 1 tai 2 kohdan nojalla tehdessään komissio käyttää jäsenvaltioilta saamiaan tietoja, omia tietojaan ja tarvittaessa YK:n pakolaisasiain päävaltuutetulta (UNHCR), Euroopan neuvostolta ja muilta keskeisiltä alan kansainvälisiltä järjestöiltä saamiaan tietoja.	3. Ehdotusta 1 tai 2 kohdan nojalla tehdessään komissio käyttää jäsenvaltioilta ***ja Euroopan parlamentilta*** saamiaan tietoja, omia tietojaan ja tarvittaessa YK:n pakolaisasiain päävaltuutetulta (UNHCR), Euroopan neuvostolta ja muilta keskeisiltä alan kansainvälisiltä järjestöiltä saamiaan

tietoja.

Perustelu

Katso tarkistuksen 6 perustelu.

Tarkistus 8
30 artiklan 4 kohta

4. Kun neuvosto pyytää komissiota tekemään ehdotuksen jonkun kolmannen maan poistamiseksi yhteisestä vähimmäisluettelosta, jäsenvaltioita koskevan 30 b artiklan 2 kohdan mukaisen velvoitteen voimassaolo keskeytetään tämän kolmannen maan osalta seuraavana päivänä siitä, kun neuvosto on tehnyt päätöksen, jolla pyydetään tällaisen ehdotuksen tekemistä.	4. Kun neuvosto ***tai Euroopan parlamentti*** pyytää komissiota tekemään ehdotuksen jonkun kolmannen maan poistamiseksi yhteisestä vähimmäisluettelosta, jäsenvaltioita koskevan 30 b artiklan 2 kohdan mukaisen velvoitteen voimassaolo keskeytetään tämän kolmannen maan osalta seuraavana päivänä siitä, kun neuvosto on tehnyt päätöksen, jolla pyydetään tällaisen ehdotuksen tekemistä.

Perustelu

Katso tarkistuksen 6 perustelu.

Tarkistus 9
30 artiklan 8 kohta

8. Komissio tiedottaa neuvoston pyynnöstä neuvostolle ja Euroopan parlamentille siitä, onko yhteisessä vähimmäisluettelossa mainitun maan tilanne edelleen liitteen II mukainen. Esittäessään selvityksensä neuvostolle ja Euroopan parlamentille komissio voi antaa aiheellisiksi katsomiaan suosituksia tai ehdotuksia.	8. Komissio tiedottaa neuvoston ***tai Euroopan parlamentin*** pyynnöstä neuvostolle ja Euroopan parlamentille siitä, onko yhteisessä vähimmäisluettelossa mainitun maan tilanne edelleen liitteen II mukainen. Esittäessään selvityksensä neuvostolle ja Euroopan parlamentille komissio voi antaa aiheellisiksi katsomiaan suosituksia tai ehdotuksia.

Perustelu

Katso tarkistuksen 6 perustelu.

Tarkistus 10
30 a artiklan 2 kohta

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat jatkaa tämän direktiivin antamispäivänä voimassa olevan lainsäädännön soveltamista, jonka mukaan muita kuin yhteisessä vähimmäisluettelossa olevia kolmansia maita voidaan määrittää jäsenvaltiossa turvapaikkahakemusten tutkintaa varten turvallisiksi alkuperämaiksi, jos jäsenvaltiot katsovat osoitetuksi, että henkilöt eivät asianomaisissa kolmansissa maissa ***yleensä*** joudu:	2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat jatkaa tämän direktiivin antamispäivänä voimassa olevan lainsäädännön soveltamista, jonka mukaan muita kuin yhteisessä vähimmäisluettelossa olevia kolmansia maita voidaan määrittää jäsenvaltiossa turvapaikkahakemusten tutkintaa varten turvallisiksi alkuperämaiksi, jos jäsenvaltiot katsovat osoitetuksi, että henkilöt eivät asianomaisissa kolmansissa maissa joudu:
a) vainon kohteeksi sellaisena kuin se määritellään neuvoston direktiivin 2004/83/EY 9 artiklassa, eivätkä	a) vainon kohteeksi sellaisena kuin se määritellään neuvoston direktiivin 2004/83/EY 9 artiklassa, eivätkä
b) kidutuksen tai epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen kohteeksi.	b) kidutuksen tai epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen kohteeksi
	c) minkäänlaisen syrjinnän kohteeksi uskontonsa, etnisen taustansa, poliittisten mielipiteidensä, rotunsa tai sukupuolensa vuoksi.

Perustelu

Vaino, kidutus ja epäinhimillinen tai halventava kohtelu tai rangaistus ovat riittävän vakavia perusteita. On todettava varmasti, että kolmansien maiden kansalaiset eivät joudu tällaisen kohtelun kohteeksi, mikäli heidän hakemuksensa hylätään, eikä ainoastaan "yleensä".

Tarkistus 11
35 a artiklan 3 kohta

3. Neuvosto voi ***määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan*** hyväksyä yhteisen luettelon kolmansista maista, jotka katsotaan turvallisiksi kolmansiksi maiksi 1 kohdan soveltamiseksi, tai muuttaa tällaista luetteloa.	3. Neuvosto voi ***perustamissopimuksen 251 artiklassa määrätyllä menettelyllä*** hyväksyä yhteisen luettelon kolmansista maista, jotka katsotaan turvallisiksi kolmansiksi maiksi 1 kohdan soveltamiseksi, tai muuttaa tällaista luetteloa.

Perustelu

Katso tarkistuksen 6 perustelu.

Tarkistus 12

35 artiklan 4 kohta

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 2 kohdassa tarkoitetuissa menettelyissä päätökset tehdään kohtuullisessa määräajassa. Jos päätöstä ei ole tehty neljän viikon kuluessa, turvapaikanhakijan on annettava tulla kyseisen jäsenvaltion alueelle, niin että hänen hakemuksensa voidaan käsitellä tämän direktiivin muiden säännösten mukaisesti.	4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 2 kohdassa tarkoitetuissa menettelyissä päätökset tehdään kohtuullisessa määräajassa. Jos päätöstä ei ole tehty neljän viikon kuluessa, turvapaikanhakijan on annettava tulla kyseisen jäsenvaltion alueelle, niin että hänen hakemuksensa voidaan käsitellä tämän direktiivin muiden säännösten mukaisesti. ***Tämän neljän viikon enimmäismääräajan kuluessa on varmistettava, että turvapaikanhakijalla on oikeus viestintään ja että hän saa tarvittavaa tukea ja apua.***